

**ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБУЧИТЕЛНИЯ ПРОЦЕС И УСПЕВАЕМОСТТА ПО
ДИСЦИПЛИНАТА „ИНФЕКЦИОЗНИ БОЛЕСТИ“ НА СТУДЕНТИТЕ ОТ
СПЕЦИАЛНОСТ „ЛЕКАРСКИ АСИСТЕНТ“ В МФ, ТРУ – СТАРА ЗАГОРА**

Лилия Пекова

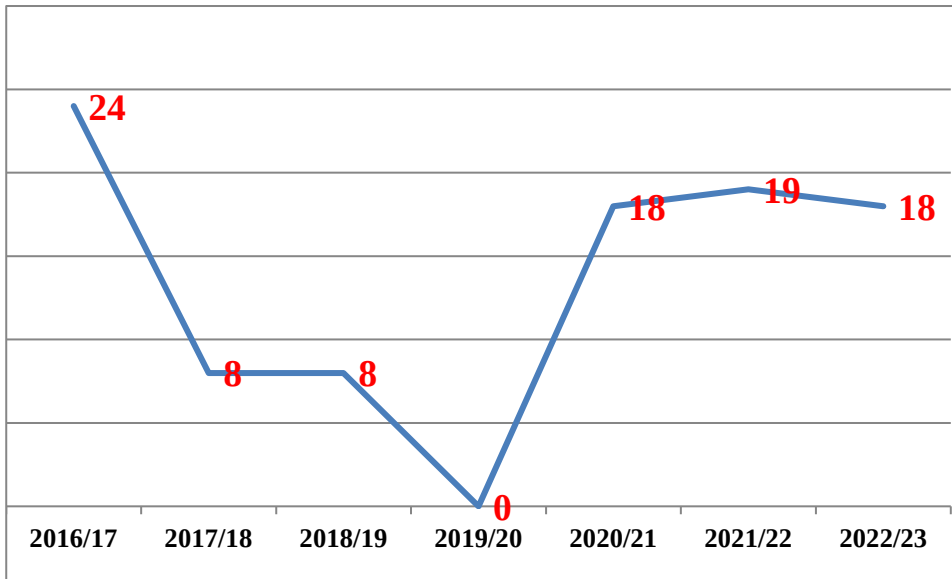
секция инфекциозни болести, МФ, ТрУ, Стара Загора

Абстракт

Все по-голямата нужда от медицински специалисти в РБългария налага необходимостта във висшите медицински училища да се обучават лекарски асистенти. Като непосредствени помощници на лекарите, тяхното образование е свързано с теоретичен и практически обем от основни познания в областта на медицината. Цел на настоящето проучване е да се разгледа и оцени успеваемостта на студентите-лекарски асистенти в МФ на ТрУ, Стара Загора по дисциплината „Инфекциозни болести“. Обхванати са 95 студенти за период от 2016 до 2023 година. Посочен е успехът им от семестриални и държавни изпити, които са съпоставени през отделните години, сравнени са средната им оценка от семестриални изпити с тази на студентите от специалността медицинска сестра и акушерка. Като изводи се налагат мнението че лекарските асистенти са необходими в системата на здравеопазването, че е много добра практическата и следва да се засили теоретичната им подготовка.

Ключови думи: *студенти-лекарски асистенти, дисциплина „Инфекциозни болести“, успеваемост*

Липсата на достатъчно медицински кадри в последните години и все по-нарастващите нужди от доболнична помощ на населението поставя на сериозно изпитание системата на здравеопазване. Ролята на професионалистите лекарски асистенти в лечебно-диагностичния процес е от изключително значение за възстановяване на това равновесие. Лекарските асистенти като приемници и последователи на фелдшерите в РБългария се обучават по специалността в продължение на 4 години във висшите учебни заведения по медицина в страната. Обучението по дисциплина „медицински фелдшер“ започва в България през 1879 г. Названието идва от немски feld – поле – военно поле и оказване на помощ на ранени войници [1]. Фелдшерите са съществена фундаментална част от българското здравеопазване. фелдшерът има право на самостоятелна диагностика и оказване на първа помощ. Той е способен да диагностицира и да предпише лечение, да изписва отпуск по болест, да насочва пациента към специалист и пр. Сдружението на фелдшерите в България е предтеча на професията лекарски асистент [2]. Понякога фелдшерът е в състояние да замени лекар, ако е линейка или работи в райони, отдалечени от "цивилизацията". Освен това е свободен да дава указания на младши персонал, включително медицински сестри. Всъщност фелдшерът може да се сравни с местен терапевт или семеен лекар. Между другото, често представителят на тази професия е този, който трябва да спаси живота и да окаже първа помощ. Медицинското обучение по специалността Лекарски асистент стартира през 2014 г. [3]. Обучението по Инфекциозни болести се провежда в рамките на зимен семестър в трети и едномесечен стаж в четвърти курс с последващи семестриален и държавен изпит. В МФ на ТрУ, Стара Загора от 2016 до 2023 г при една нулева година, са преминали 6 випуска лекарски асистенти или общо 95 студенти. От началото на обучението им по Инфекциозни болести – от 2016/17 г. насам броят на студентите-лекарски асистенти се променя. **Фиг. 1.**

Фиг. 1. Брой на студентите-лекарски асистенти, преминали през МФ, ТрУ, Стара Загора за периода 2016-23 г с нулев прием в 2019/20 г

Инфекциозната патология в условията на съвременната медицина е разнообразна и понякога доста трудна за диагностично определяне. Редом с нозологичните единици, които се наблюдават ежегодно, като Варицела, Грип, Инфекциозна мононуклеоза, Марсилска треска, Лаймска болест и много други, се появяват макар и рядко позабравените но добре познати в миналото Морбили, Епидемичен паротит, Рубеола. Освен това непрекъснато възникват и нови инфекциозни заболявания като ТОРС, Свински и Птичи грип, Западно-Нилска треска, треска Зика, Ковид 19 и др. Доброто познаване естеството на инфекциозните заболявания, навременната и правилна диагноза, както и правилните режим, диета и медикаментозни средства са от изключителна важност за лекарските асистенти, които редом с лекарите полагат общи усилия за оздравяването на пациентите.

Изучаването на инфекциозните болести през V зимен семестър на III курс на специалността „Лекарски асистент“ се налага от важното им здравно и социално значение.

Инфекциозните болести са една от най – динамично развиващите се области на клиничната медицина. Появата на нови и възвръщащите се стари инфекциозни заболявания, поднася предизвикателства пред медицинските специалисти.

Инфекциозните болести са изключително актуални във всички времена поради високата им контагиозност и тежко протичане, свързано често с усложнения и и смърт. На бъдещите лекарски асистенти са необходими основни познания върху особеностите в клиничното протичане на инфекциозните болести, диагностиката и терапията им, както и възможностите за специфична имунопрофилактика.

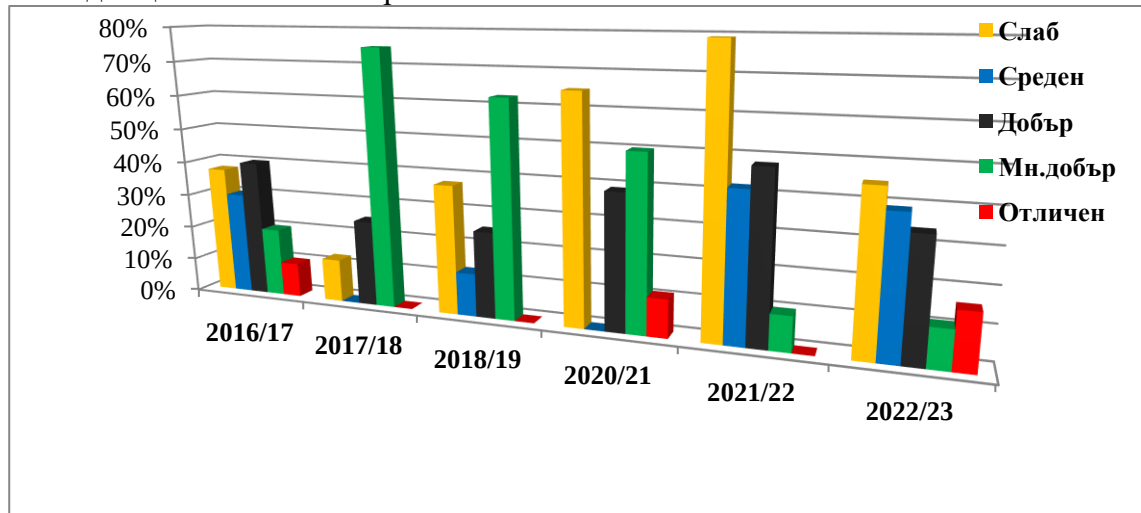
Хорариумът на лекциите, семинарите и практическите занятия са съобразени с тяхната значимост. Лекциите по инфекциозни болести са 32учебни часа и обхващат основните нозологични единици.

Лекционният материал се онагледява посредством използването на мулти-медиен апарат, учебни филми. По време на практическите упражнения - 30 учебни часа - студентите се запознават с документацията на инфекциозно-болния пациент – история на заболяване, температурен лист, журнали за хоспитализирани пациенти, както и за такива, които минават на контролни прегледи. Прилагат се и активни методи на обучение- семинари и тестове за текущ контрол. Това съвпада с общоприетите методи, които биха били полезни за подобряване на равнището на студентската мотивация за учене като засилване на познавателния интерес на обучаваните чрез прилагане на съвременни, интерактивни методи

на обучение в лекциите, осъвременяване на литературните източници по различните учебни дисциплини, актуализиране на системата за изпитване и оценяване, с оглед мотивиращата сила на оценката и успеха от ученето [4]. Обучението завършва със семестриален изпит по инфекциозни болести и епидемиология през зимната сесия на трети курс и държавен изпит по инфекциозни, детски болести и гериатрични грижи в четвърти курс.

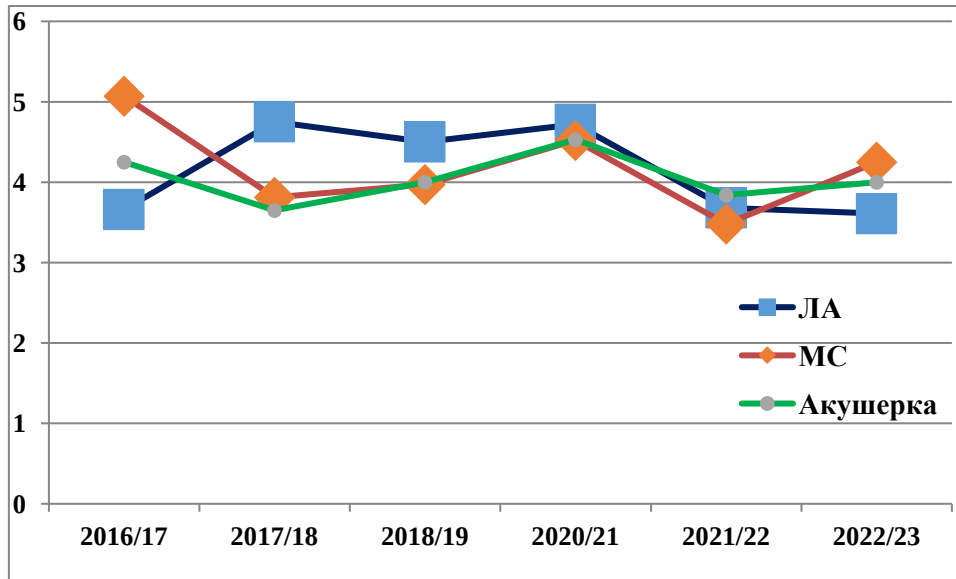
Текущ контрол- слаби оценки от този компонент са основание на преподавателя да намали крайната оценка до 10%, а добри и отлични оценки са основание за повишаване също до 10%

Теоретичен изпит- 72 общо въпроса/34 по инфекциозни болести - провежда се писмено, след изтегляне на изпитен билет, съдържащ 2 въпроса от конспекта по инфекциозни болести и епидемиология. Билетът съдържа един въпрос по епидемиология и един по инфекциозни болести. Крайната оценка е средноаритметична от оценките по инфекциозни болести и епидемиология. Слаба оценка по един от въпросите е основание за неуспешно положен изпит. За седемте години обучение досега с една нулева през 2019/20 г. слабите оценки от семестриалните изпити показват различна динамика. Всички те са успешно поправени след последващо явяване на поправителен изпит. **Фиг. 2.**

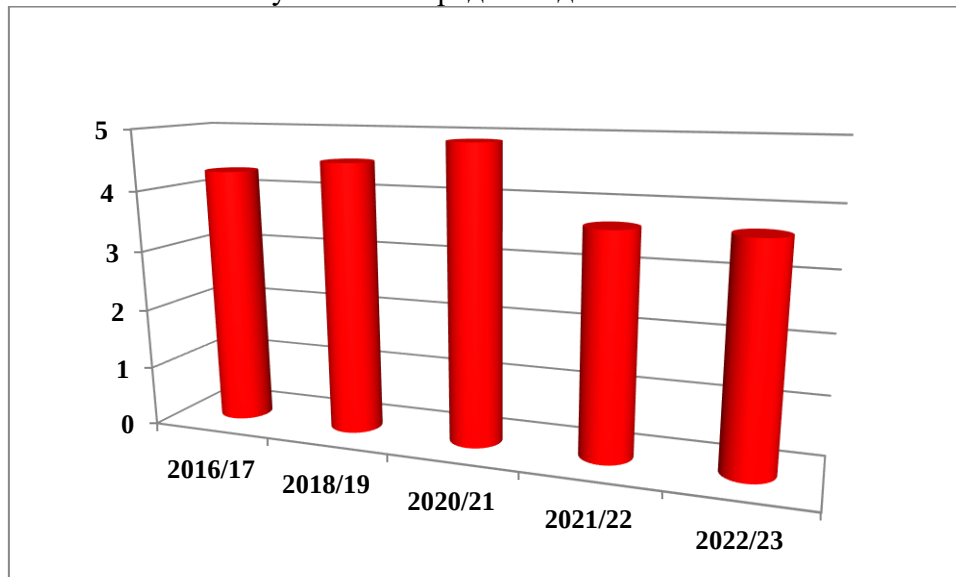
Фиг. 2. Процентно изражение на успеха от семестриални изпити на студентите-лекарски асистенти през годините

Видно е, че най-много слаби оценки са реализирани в периода на пандемията Ковид 19, когато обучението е било онлайн. Средният успех от семестриалните изпити на студентите-лекарски асистенти в сравнение с тези на студентите-медицински сестри и акушерки показва следното: **Фиг. 3**

Фиг. 3. Среден семестриален успех по Инфекциозни болести на студентите- лекарски асистенти (ЛА), медицински сестри (МС) и акушерки. Статистически значима разлика се установява в полза на успеха на ЛА в сравнение с този на акушерка за 2017/18 година, $p < 0,005$.

Държавният изпит за студентите-лекарски асистенти е комбиниран изпит, съдържащ 3 раздела – Инфекциозни болести, Педиатрия и Гериатрични грижи. Оценката е средно аритметична от трите раздела. В конспекта за раздел Инфекциозни болести има 20 въпроса по инфекциозни болести. Изпитът има две части – най-напред е писмен, след което – устен. Средният успех върви във възходящ ред до 2020/21 г, след което рязко спада, което също може да се обясни с онлайн обучението поради пандемията. **Фиг. 4.**

Практическият стаж показва че студентите притежават сръчност и умения, които им дават възможност добре да работят с периферен венозен източник, да извършват мускулни и венозни назначения. От самото начало на обучението на студентите –лекарски асистенти по дисциплината „Инфекциозни болести до момента като работещи студенти-санитари в клиника по Инфекциозни болести са били 7. Двама от тях са продължили да работят като лекарски асистенти след дипломирането си съответно 3 и 2 години, като единият от тях продължава да работи и в момента.

Лекарският асистент може да се реализира: в звената на ЦСМП и НМП като помощник на лекаря в състав на спешния екип или като самостоятелен екип; като помощник на общопрактикуващия лекар; като помощник на лекаря в специализираните екипи; като

помощник на лекаря анестезиолог в анестезиологичния екип; в заведенията за хематология и трансфузиология; в заведенията за социални грижи, в социални домове; в медико-физкултурните диспансери, спортни зали; в училищен здравен пункт; медицинско осигуряване на летни лагери, зелени училища, екскурзионни и туристически летувания; като медицински специалист в здравните служби на промишлените предприятия [5]

По мое мнение обаче те са незаменими и в отделенията/клиниките по Инфекциозни болести.

Оценките от изпитите са реално изражение на успеваемостта на учащите, в случая на студентите-лекарски асистенти.

Изводи

1. Студентите лекарски асистенти имат интерес към дисциплината „Инфекциозни болести“.
2. Студентите лекарски асистенти са добре подготвени за практиката, но има още какво да се желае по отношение на теоретичните им познания.
3. Студентите лекарски асистенти са подходящи за работа и в инфекциозните звена, където се касае за спешна и неотложна дейност.

Библиография

1. <https://clinica.bg/10506-haosyt-v-zdraveopazvaneto-trqbva-da-prikliuchi>
2. <https://www.credoweb.bg/publication/4788/nuzhni-li-sa-feldsherite>
3. <https://www.zdrave.net>
4. Митева К, Атанасова З, Митева Б. Мотивация за учене при студентите с медицинска специалност. Управление и образование. 2019;15 (5):159-161
5. <https://nursing-bg.com/docs/prof/pmf.pdf>

Докладът е представен на Първата национална конференция на лекарските асистенти в България „С отговорност за бъдещето на професията лекарски асистент“, проведена на 19 – 20 октомври в Стара Загора. Форумът е по Проект № 1 на Медицински факултет – Стара Загора за 2023 г.